

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seuranta koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

-

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Joensuun nuorisovaltuusto kiittää valtiovarainministeriötä lausunnon pyytämisestä koskien kuntalain (410/2015) muuttamista.

Lain yksi tarkoitus on täsmentää nuorisovaltuuston mahdollisuutta tehdä aloitteita. Tämä täsmennys ei kuitenkaan ole riittävä. Kuntalaisaloitteen sijaan nuorisovaltuustoille tulee kirjata lakiin suora aloiteoikeus kaupunginvaltuustoon. Suora aloiteoikeus takaa nuorten vaikuttamismahdollisuudet ja edistää nuorten demokratiakasvatusta.

Suora aloite on nopeampi ja varmempi kuin kuntalaisaloite. Kuntalaisaloitteen käsittely ei usein toteudu hyvän hallintotavan mukaisesti "kohtuullisessa ajassa". Riskinä on, että nuorisovaltuuston kokoonpano ehtii vaihtua siihen mennessä, kun vastaus aloitteeseen saadaan, sillä monessa kunnassa valtuustokaudet ovat kahden vuoden mittaisia. On myös uhkana, että vastauksen saapuessa aloite ei enää ole ajankohtainen.

Suoran aloitteen prosessiin kuuluu myös poliittinen keskustelu, joka kaupunginvaltuustossa käydään. Kuntalaisaloitteessa on uhkana, että aloite jää viranhaltijan pöytälaatikkoon ilman minkäänlaista keskustelua aloitteen sisällöstä.

Vaikka luonnosehdotus ei sulje pois kunnan mahdollisuutta myöntää nuorisovaltuustolle suoraa aloiteoikeutta, käytännössä näin tapahtuu. Kun kunnalla ei ole velvoitetta myöntää suoraa

aloiteoikeutta, on kunnan helppo tyytyä kuntalaisaloitteeseen. Pahimmillaan kunnat saattaisivat käyttää täsmennettyä lakia suoran aloiteoikeuden poistamisen perusteena niissä kunnissa, joissa suora aloiteoikeus on nuorisovaltuustolle jo myönnetty.

Kaikkien vaikuttamistoimielinten vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi myös vanhus- ja vammaisneuvostoille tulee myöntää suora aloiteoikeus kaupunginvaltuustoon. Vastaavat kirjaukset siis tulee myös lisätä vanhus- ja vammaisneuvostoja koskeviin pykäliin. Lisäksi hyvinvointialueiden vaikuttamistoimielimille tulee myöntää suora aloiteoikeus aluevaltuustoon.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi kuntalakiin tulee esityksen sijaan kirjata nuorisovaltuustolle suora aloiteoikeus. Tuemme Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:n esitystä, että esitetyn sijaan lain pykälään 26 lisätään jompikumpi seuraavista kirjauksista:

- “Nuorisovaltuustojen aloiteoikeuteen sovelletaan samaa käytäntöä kuin valtuutettujen aloitteisiin.”
- “Nuorisovaltuustoilla on suora aloiteoikeus, eli aloiteoikeuteen sovelletaan samaa käytäntöä kuin valtuutettujen aloitteisiin.”

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

-

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

-

Muut huomionne esitysluonnoksesta

-

Pulkinen Jarkko
Joensuun nuorisovaltuusto